

УДК 688.359

**ВИКОРИСТАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ТА НЕТРАДИЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ
ВИГОТОВЛЕННЯ ТА ОЗДОБЛЕННЯ ГАЛАНТЕРЕЙНИХ ВИРОБІВ****Яковець Ю. М.**

Київський національний університет технологій та дизайну

Щуцька Г. В.

ДВНЗ «Київський коледж легкої промисловості»

Мета. Пошук екологічних матеріалів для подальшої екологізації технологій виробництва галантерейних виробів.

Методика. В основу роботи покладено теоретично-аналітичні та експериментально-дослідницькі методи за допомогою технічної літератури та соціальних переваг.

Результати. Наведені переваги використання екошкіри та актуальності питання про використання еко та нетрадиційних матеріалів для виробництва товарів народного вжитку

Наукова новизна. Досліджено різні групи і види матеріалів та їх використання для виробництва галантерейних виробів. Наведена класифікація екологічних та нетрадиційних матеріалів.

Практична значимість. Проведено соціальне дослідження щодо готовності переходу населення на жіночі сумки з екологічних, натуральних матеріалів.

Ключові слова: нетрадиційні, екологічні, впровадження, використання, виробництво

Турбота про навколишнє середовище – це не просто розумний підхід до сміття, а й використання екологічних матеріалів у повсякденному житті та при виробництві. Продукти дизайну повинні виступати стимуляторами екологічної свідомості, наочними аргументами на користь екологічного і економного вжитку. Екологічна свідомість ґрунтується на визнанні пріоритету екологічних цінностей: охорони природи, захисту природних потреб, підтримки екологічної рівноваги, розвитку творчого потенціалу людини.

Мода і екологія тісно пов'язані один з одним. Сьогодні модні бренди випускають величезну кількість товарів, які не відповідають екологічним стандартам. Офіційне визначення еко-моди – це товари народного вжитку, які враховують не тільки навколишнє середовище, але і здоров'я споживачів, які будуть носити ці речі і умови праці людей, що займаються її виготовленням. Сировина, має бути виготовлена без використання пестицидів, певних шкідливих хімічних речовин, барвників або відбілювачів.

Постановка завдання

Екологізація виробництва пов'язана з виробництвом екологічно безпечної продукції при мінімальних витратах природних ресурсів з утворенням мінімальної кількості неутилізованих розсіяних відходів, які не порушують функціонування природних екосистем та біосфери загалом.

У рамках глобальних проблем безпеки людини, природи, планети і людства в цілому, в останні десятиліття набуває актуальності питання про використання екологічних та нетрадиційних матеріалів для виробництва товарів народного вжитку.

Результати досліджень

Все більш очевидним стає те, що дієві методи вирішення екологічних проблем слід шукати в повній зміні людської поведінки. Повною мірою це стосується і дизайнерів в модній індустрії. Одна з властивостей еко-моди – використання матеріалів, виготовлення яких є безпечним для здоров'я нашої планети.

Можна розробити класифікацію матеріалів галантерейних виробів, які не завдають шкоди навколишньому середовищу та дають змогу мінімізувати накопичення відходів з можливістю їх подальшого використання в виготовленні сумок.

Екологічні та нетрадиційні матеріали для виготовлення галантерейних виробів можна розділити на:

- Матеріали рослинного походження:
  - тканини з рослинних волокон (льон, бавовна, конопля, кукурудза і т. і.);
  - бамбук, листя пальм (аракова, бананова), листя ананасу, шкаралупа кокосу, тканина з апельсину, солома і т. і;
  - натуральні джгути, шнури і т. і.
- Екологічні аналоги натуральної шкіри:
  - Екошкіра (гладка, перфорована, самоклеюча).
- Вживані матеріали:
  - пластик (пластикові пляшки, кришечки, тарілки, склянки, виделки і ложки одноразового використання тощо);
  - папір (старі газети, журнали, просто обривки, картон і картонні рулони);
  - залишки тканин;
  - старі або зіпсовані компакт-диски;
  - метал;

- шини;
- непотрібні пляшки, стакани і келихи.

Серйозним джерелом речовин-забруднювачів природи і шкідливого впливу на людину є виробничі підприємства, зокрема підприємства, що виготовляють вироби з поліетилену і пластику. Тому питання використання вживаних виробів з пластику та поліетилену для виробництва товарів народного вжитку без їх вторинної переробки цікавлять дизайнерів всього світу [2].

Екологічні сумки – можливість поліпшити екологію всієї планети. Натуральні матеріали при спалюванні не виділяють небезпечні для людини речовини, «розчиняються» у землі безслідно і за недовгий період, при цьому удобрюючи ґрунт органікою. Багато країн Європи вже обмежили використання шкідливих матеріалів для своїх виробів, та переходять на екологічніші за своїми властивостями.

Зовнішній вигляд виробу, трудомісткість виготовлення, формо- і зносостійкість значною мірою залежать від правильного вибору матеріалів. Тому особливого значення набуває їх науково обґрунтований вибір. При виборі матеріалів слід керуватися не тільки характеристикою окремих властивостей, а й використовувати комплексну оцінку, яка дозволить більш точно визначити поведінку матеріалу в експлуатації і, звичайно, необхідно врахувати всі його особливості при моделюванні, конструюванні та розробці технології виготовлення.

Оскільки технології не стоять на місці, нові розробки матеріалів володіють незаперечними плюсами. Так екошкіра за своїми властивостями вважається краща за шкірозамінник, а за деякими характеристиками перевершує натуральні прототипи.

Сумки виготовлені з екошкіри володіють незаперечними перевагами. Вони стійкі до морозу і ультрафіолету, тому аксесуари можна носити в будь-яку погоду. Для виготовлення сумок не вбивають тварин, що часто є основним чинником при виборі такого виробу. Багато відомих дизайнерів відмовилися від натуральної шкіри і використовують лише її замітники.

Традиційно вважається, що все штучне – погане і недовговічне, а натуральне – безпечне і корисне. Навпаки, зазвичай саме синтетичні матеріали виявляються більш стійкими і практичними, не викликають алергію. Наприклад, натуральний хлопок сильно мнеться, а шкіра тріскається з часом. Тому екошкіра – гідний, повноцінний замітник натурального аналога. Це безпечний матеріал, приємний на дотик, красивий і простий у

догляді. З екошкіри роблять одяг, меблі і аксесуари, а вартість виробів залишається доступною. При виготовленні екошкіру можна пофарбувати в будь-який колір.

До основних рис екошкіри відносяться:

- зовнішній вигляд екошкіри практично не відрізняється від натурального матеріалу;
- виробництво шкірозамінника вимагає значно менше витрат, а також не призводить до загибелі тварин;
- матеріал довговічний, має зносостійкість;
- не викликає алергічних реакцій;
- може мати абсолютно будь-який колір;
- випускається різних розмірів.

Матеріал добре переносить мінусові температури, тому можна не боятися, що сумка почне тріскатися. Такий виріб може використовуватись протягом тривалого проміжку часу. Під час експлуатації не з'являються тріщини, потертості, та інші деформації. Не потрібно побоюватися, що вміст сумки промокне під дощем, адже екошкіра не промокає. Максимально простим є догляд за сумкою виготовленою з даного матеріалу.

Екошкіра – це високотехнологічний сучасний матеріал, який за своїми характеристиками ні в чому не поступається натуральній шкірі. Зараз на ринку представлений широкий вибір сумок з такого матеріалу. Споживачі, які користуються виробами з вищевказаного матеріалу, залишають виключно позитивні відгуки про нього. Речі добре носяться, стильно виглядають протягом тривалого часу, за ними просто доглядати. Фахівці відзначають, що цей матеріал має просто приголомшливий схожість з натуральною шкірою. Переважні властивості екошкіри роблять її дуже затребуваним матеріалом.

Еко-шкіра не має недоліків, властивих натуральній шкірі – нерівномірність товщини, фактури, якості забарвлення і т. і. Жіночі сумки, виготовлені із застосуванням еко-шкіри, за деякими показниками навіть перевершують природні прототипи, в той же час вартість такої сумки трохи дешевше.

Переваги екошкіри:

- не псується у процесі використання (не з'являються тріщини, потертості, та інші деформації);
- теплопровідність близька до деревини, приємна на дотик;
- гігієнічність, матеріал пропускає пар і повітря;

- стійкість до низьких температур (може витримати до –30 градусів);
- на сонці не вигоряє;
- має приємну фактуру, яка нагадує натуральну шкіру;
- великий вибір забарвлень, представлені вироби різних відтінків;
- легкий догляд, який не вимагає багато часу і витратних засобів;
- не викликає алергічних реакцій, що пояснюється відсутністю пластифікаторів у складі;
- екошкіра не втрачає первинного кольору під дією сонячних променів;
- доступність в обробці - різати і шити екошкіру можна навіть в домашніх умовах.

Недоліки:

- погана ремонтпридатність. Якщо порізати матеріал, то відразу стане видна тканинна основа. Цей дефект не можна приховати шліфуванням, клеєм або просоченням, як натуральну;
- іноді не дуже добре витримує високі температури;
- несприйняття деякими споживачами.

Соціологічні дослідження спрямовані на вивчення поведінки людей, груп, відносин, процесів соціальної взаємодії у різних сферах життєдіяльності суспільства та отримання нової інформації, виявлення закономірностей соціальних змін на основі соціологічних теорій, методів і процедур [1].

Одним з найпопулярніших методів кількісного соціологічного дослідження вважається анкетне опитування (анкетування). Якісно розроблене анкетне опитування дозволяє знайти відповіді на більшість питань замовника і надати якісну інформацію для проведення аналізу.

Метою опитування є вивчення переваг споживачів при виборі оптимальної форми, матеріалів та конструкцій галантерейних виробів.

Запитання було складене таким чином, щоб було зрозуміло всім опитуваним, точне і зрозуміле. Поганою практикою опитування задоволеності клієнтів також є використання слів, що можуть мати кілька значень без вказівки контексту. Щоб полегшити сприйняття ми не намагались використовувати без необхідності наукові терміни і уникали складних речень. В опитуванні взяли участь 100 респондентів віком від 20 до 25 років, жіночої статі.

Екологічний галантерейний виріб може бути будь-якої конструкції, форми, жорсткості. Основним матеріалом для виготовлення екологічної сумки є матеріал, який не завдає шкоди навколишньому середовищу, збитків природи та здоров'ю людини.

Готовність переходу на екологічні, натуральні матеріали сумок є відповідальним вчинком на сьогоднішній день. Найбільший відсоток респондентів готові перейти на галантерейні вироби з екологічно чистих матеріалів, їх майже (89%), неготові (9%) та затрудняються відповісти (2%) (рис. 1).

Рис. 1. Результати опитування

Від розміру залежить багато чого, і місткість, і зручність, і гармонійність з іміджем загалом. Більш за все жіноча стать віком від 20 до 25 років віддає перевагу сумкам середнього розмірам (67%), а менша кількість віддає перевагу великим (20%) та маленьким (13%) виробам (рис. 2).

Рис. 2. Результати опитування щодо розміру виробів

Кольорова гамма має значне значення при виборі модного виробу. Більшість надають перевагу нейтральним кольорам (72%), яскравим 28% респондентів (рис. 3).

Рис. 3. Результати опитування щодо кольору виробів

Обробка результатів опитування дала нам можливість зрозуміти вимоги та переваги споживачів:

- споживачі готові перейти на галантерейні вироби з екологічно чистих матеріалів, їх майже (89%);
- більшість респондентів обирає сумки середніх розмірів (67% серед опитаних жінок);
- більшість споживачів обирають сумки нейтральних кольорів (70%);

Найважливішим фактором для споживачів при виборі сумки є зручність при носінні та якість використаних матеріалів.

Висновки

При відповідальному виборі матеріалів, екологічні параметри відіграють важливе значення, а велика кількість відходів, які потрапляють до смітника, можуть повторно використовувати як споживачами, так і виробниками продуктів.

Один з важливих аспектів еко-моди – використання альтернативних матеріалів, виготовлення яких є безпечним для нашої планети. Якість матеріалів значно впливає на формування якості навколишнього середовища. При виробництві сировини все більше починають орієнтуватись на стійкий розвиток, повторну переробку матеріалів, екологічно чисті виробничі процеси без використання шкідливих речовин. Вибір екологічних матеріалів надає змогу зменшити шкоду, яка завдається оточуючому середовищу.

Результати дослідження можуть бути використані для організації виробництва виробів народного вжитку. Наведена інформація має практичне значення для виготовлення екологічних галантерейних виробів.

Список використаних джерел

1. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених / Олена Богдан; консультант-рецензент Володимир Паніотто. – К. : Дух і Літера, 2015. – 380 с.
2. Запольський А. К. Основи екології: Підручник/ А. К. Запольський, А. І. Салюк – 4-те вид., допов. і переробл. – К. : Вища шк., 2010. – 399 с.
3. Сайт журналу «Ladyzest» [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://ladyzest.com/sumki-iz-plastikovyx-butylok>
4. Супрун Н. П. Сучасні проблеми виробництва безпечного у споживанні та екологічно чистого текстилю: монографія / Н. П. Супрун, Г. В. Щуцька. – Кафедра, 2013. – 112 с.

References

1. Bogdan O. *Shho varto znati pro sociologiyu ta socialni doslidzhennya?* [What is it worth knowing about sociology and social studies?] *Posibnik-dovidnik dlya gromadskix aktivistiv ta vsix zacikavlenix.* Konsultant-recenzent Volodimir Paniotto [in Ukrainian].
2. Zapolskij, A.K. & Salyuk, A.I. (2010). *Osnovi ekologii* [Principles of Ecology] 4-te vid., dopov. i pererobl. – Kyiv: Vishha shk.– 399 p. [in Ukrainian].
3. Sait zhurnalu «Ladyzest» [Web resource]. Retrieved from: <http://ladyzest.com/sumki-iz-plastikovyx-butylok> [in Russian].
4. Suprun, N.P. & Shhucka, G.V. (2013). *Suchasni problemi virobnictva bezpechnogo u spozhivanni ta ekologichno chistogo tekstilyu monografiya* [Modern problems of production of safe in consumption and environmentally friendly textiles: a monograph] – Kyiv: Kafedra – 112 p. [in Ukrainian].

Yakovets Yuliia

tozka970@gmail.comKyiv National University of
Technologies and Design

Shchutska Ganna

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7182-8556>Polischuka.kklp@gmail.com
Kyiv College of Light Industry

Использование экологических и нетрадиционных материалов для изготовления и отделки галантерейных изделий

Яковец Ю. М.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Щуцкая А. В.

Киевский колледж легкой промышленности

Цель. Поиск экологических материалов для дальнейшей экологизации технологий производства галантерейных изделий.

Методика. В основу работы положены теоретико-аналитические и экспериментально-исследовательские методы с помощью технической литературы и социальных преимуществ.

Результаты. Приведены преимущества использования экокожи и актуальность вопроса об использовании эко и нетрадиционных материалов для производства товаров

народного потребления

Научная новизна. Исследованы различные группы и виды материалов и их использование для производства галантерейных изделий. Приведенная классификация экологических и нетрадиционных материалов.

Практическая значимость. Проведено социальное исследование о готовности перехода населения на женские сумки из экологических, натуральных материалов.

Ключевые слова: нетрадиционные, экологические, внедрение, использование, производство

Use of environmental and non-traditional materials for the manufacture and decoration of haberdashery

Yakovets Y. M.

Kyiv National University of Technology & Design

Shutska G. V.

Kyiv College of Light Industry

Purpose. Searching for ecological materials for further conversion of production technologies into environmentally friendly haberdashery products.

Methodology. The basis of the work is theoretical, analytical and experimental research methods with the help of technical literature and social advantages.

Findings. It has been presented the advantages of the use of eco leather and the relevance of the use of ecological and non-traditional materials for the production of consumer goods, including haberdashery.

Originality. There were investigated different groups and types of materials and their use for the production of haberdashery products. The classification of environmental and non-traditional materials is given.

Practical value. A social study was conducted on the readiness of the population to switch to ecological and natural materials for women's bags.

Keywords: ecological, non-traditional, technologies, usage, production